

Арт-терапевтичний ефект мистецтва аплікації у навчальній діяльності учнів

Анотація. У статті актуалізується питання важливості арт-терапевтичний впливу аплікації на особистість в умовах війни. Визначається, чи мистецтво аплікації має значний арт-терапевтичний ефект і є доцільним використання її у навчальній роботі з учнями. Зауважується, що використання аплікації сприяє емоційному, пізнавальному, творчому розвитку учнів на уроках трудового навчання та технологій.

Ключові слова: *трудове навчання, технології, аплікація, арт-терапія.*

Abstract. *The article raises the question of the importance of the art-therapeutic impact of collage on the individual in wartime conditions. It determines whether the art of collage has a significant art-therapeutic effect and whether it is advisable to use it in educational work with students. It is noted that the use of collage contributes to the emotional, cognitive, and creative development of students in lessons of labor studies and technology.*

Keywords: *labor education, technology, collage, art therapy.*

Сучасний світ ставить перед освітою нові виклики, пов'язані з необхідністю розвитку не лише знань і умінь, але й особистісних якостей учнів. Серед них важливе місце займає креативність, емоційна стійкість, самовираження.

Арт-терапія, як метод психолого-педагогічного впливу, використовує мистецтво для розвитку особистості, корекції емоційних станів, подолання труднощів. Одним із видів арт-терапії є аплікація, що має значний арт-терапевтичний ефект у навчальній роботі з учнями.

Дослідження О. Савченко, Н. Коник, І. Макаренко та інших підтверджують, що аплікація сприяє розвитку дрібної моторики, емоційної сфери, творчого мислення, уяви, самооцінки.

Метою статті є розкриття арт-терапевтичного ефекту аплікації у навчальній діяльності учнів.

Аналіз шкільних програм та змістового наповнення уроків трудового навчання та технологій дозволяє констатувати, що на уроках трудового навчання учні вивчають різні види аплікації. Можемо виділити основні конструкційні матеріали, які є доречними для роботи: паперова аплікація – найпоширеніший вид аплікації, де використовуються різні кольори та фактури паперу; аплікація з тканини – використовується для оздоблення одягу, сумок, іграшок та інших предметів; аплікація з природних матеріалів – дає можливість використовувати для створення композицій листя, квіти, трави, крупи, тощо; аплікація з мозаїки – використовує дрібні шматочки різнокольорового паперу або інших матеріалів для створення мозаїчних картин; аплікація з вати, ниток, пір'я – дає можливість створювати пухнасті, об'ємні композиції; аплікація з тіста – використовується для створення об'ємних фігур; аплікація з пластиліну – дає можливість створювати пластичні, рельєфні композиції; аплікація з фольги - використовується для створення фактурних блискучих, сяючих елементів; аплікація з самоклеючої плівки – зручний та практичний вид аплікації, що не потребує додаткових клеючих матеріалів.

На уроках трудового навчання учні знайомляться з різними видами аплікацій, оволодівають техніками їх виконання, вчать використовувати різні матеріали та інструменти.

Вивчення праць науковців, педагогів в сфері використання аплікації як виду мистецтва в освітньому процесі навчання можемо виокремити специфіку її впливу на особистість [5-7]:

1. Емоційний розвиток. Аплікація дає можливість учням виражати свої емоції, почуття, переживання, що сприяє емоційній розрядці, зняттю напруги, розвитку емоційної стійкості.

2. Розвиток креативності. Аплікація стимулює творче мислення, уяву, фантазію. Учні вчаться генерувати нові ідеї, експериментувати з матеріалами, знаходити нестандартні рішення.

3. Формування самооцінки. Створення аплікацій дає учням відчуття успіху, задоволення від результату своєї праці, що позитивно впливає на їхню самооцінку.

4. Розвиток дрібної моторики. Аплікація тренує дрібну моторику рук, координацію рухів, що важливі для загального розвитку особистості.

5. Корекція поведінки. Аплікація може використовуватися для корекції поведінки учнів, зняття тривожності, агресії, розвитку комунікативних навичок.

6. Інклюзивне навчання. Аплікація доступна для дітей з різними особливими потребами, що робить її цінним інструментом інклюзивного навчання.

Провівши аналіз літературних джерел арт-терапевтичного спрямування визначимо вплив аплікації на особистість учням [1-4]:

1) емоційний розвиток: допомагає виражати емоції, почуття, переживання, знімає напругу, тривожність;

2) розвиток креативності: стимулює творче мислення, уяву, фантазію;

3) формування самооцінки: дає відчуття успіху, задоволення від результату;

4) розвиток дрібної моторики: тренує дрібні м'язи рук, координацію рухів;

5) корекція поведінки: використовується для корекції поведінки, зняття агресії, розвитку комунікативних навичок;

6) інклюзивне навчання: доступна для дітей з різними потребами.

В умовах війни арт-терапевтичний вплив аплікації стає особливо важливим: допомагає дітям впоратися з емоціями, переживаннями, страхами, пов'язаними з війною; сприяє емоційній розрядці, зняттю напруги, тривожності; дає відчуття спокою, безпеки, захищеності; розвиває креативність, уяву, фантазію, допомагає відволіктися від негативних думок; сприяє формуванню позитивного самосприйняття, самооцінки; об'єднує дітей, дає відчуття єднання, підтримки.

Використання аплікацій на уроках трудового навчання в умовах війни може стати цінним інструментом арт-терапії, що допоможе учням впоратися з психологічними травмами, емоційними складнощами, а також сприяти їхньому творчому розвитку.

Для використання аплікації в якості арт-терапевтичного засобу важливо: підбирати теми аплікацій, які відповідають віковим особливостям та емоційному стану дітей; створити атмосферу довіри, підтримки, прийняття; заохочувати дітей до творчого самовираження, не критикувати їхні роботи; використовувати різноманітні матеріали та техніки виконання; зв'язувати аплікацію з іншими предметами, наприклад, з малюванням, музикою, літературою.

Таким чином, аплікація може стати для дітей не лише способом творчого самовираження, але й джерелом психологічної підтримки, ресурсом для розвитку стійкості та подолання труднощів. Аплікація має значний арт-терапевтичний ефект у навчальній діяльності учнів. Її використання сприяє емоційному, пізнавальному, творчому розвитку учнів на уроках трудового навчання та технологій.

Список використаних джерел:

1. Вознесеньська О. Л. Концепція впровадження арт-терапії в дитячі лікарні. Київ: Міленіум, 2007. 80 с.
2. Ільченко І. С. Арт-терапія: навчальний посібник для студентів. Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. 150 с
3. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч. 1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
4. Колпакчи О. С. Арт-терапія : курс лекцій : навчальний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2016. 322 с
5. Корнієнко А. В. Обґрунтування змісту етнокультурного виховання учнів засобами декоративноужиткового мистецтва у позашкільних навчальних закладах. Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді : зб. наук. пр. Ін-т проблем виховання НАПН України. Київ; Кіровоград, 2013. Вип. 17, кн. 1. С. 344–352.
6. Кудря О. Навчання студентів нових технік аплікації на заняттях з технологічного практикуму. *Вища школа*: науково-практичне видання. 2019. №6. С. 76–84
7. Мачача Т. С. Реалізація творчого потенціалу учнів основної школи у процесі трудового навчання. Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць / ред. кол.; наук. ред. – О. М. Топузов. Київ : Педагогічна думка, 2014. Вип. 14. С. 425–435.